Доповіді Академії Наук УРСР

1939 Відділ біологічних наук № 6

▪ ▪ ▪

ЗООЛОГІЯ

НОВИЙ РІД ПІДРОДИНИ ANTHRACINAE (BOMBYLIIDAE, DIPTERA)

С. А. ПАРАМОНОВ

(Представлено акад. І. І. Шмальгаузеном)

Серед численних нових форм, здобутих мною в 1926 р. в Туркменістані, є один вид з підродини *Anthracinae*, який за своїми ознаками не може бути включений в жоден відомий досі рід. Отже, доводиться описати новий рід — *Turkmenialla* gen. nov. з типовим видом *T. magnifica* sp. nov.

Як за своїми морфологічними ознаками, так і за кольоровими особливостями цей рід стоїть досить осторонь від інших

З поданої нижче визначальної таблиці підродини *Anthracinae* видно положення і взаємовідношення цього нового роду з іншими.

Таблиця для визначення палеарктичних родів підродини *Anthracinae*.

1. 3-й членик вусиків широко сидить своєю базою в заглибині 2-го, в наслідок чого вони щільно прилягають один до одного на значній відстані, що часто буває така, як самі членики завширшки; найчастіше обидва членики утворюють ніби один членик. Коли дивитись на них зверху, то по обох боках лінії дотику вирізок не видно зовсім або вони погано помітні (так щільно прилягають членики). Основний колір черевця чорний або коричнево-чорний, місцями (зрідка) червонувато-жовтий, але ніколи черевце не має яскравих оранжово-червоних плям. Лусочки черевця білі, білуваті або жовтуваті, лусочок з золотим або срібним блиском майже ніколи не буває . . . . 2.

— 3-й членик вусиків не заглиблюється у 2-му, а стоїть вільно і зв'язаний з 2-м члеником коротким і вузьким стилем; тому лінія дотику цих члеників дуже незначна; якщо ж вона розвинена досить добре, то по боках між члениками виразно видно вирізки, а тому ці два членики не являють собою чогось суцільного. В таких випадках нерідко 3-й членик буває або значно ширший, або значно вужчий ніж 2-й. Основний колір тіла чорний, коричнево-чорний або частково жовто-червоний і ніколи не буває яскраво жовто-червоним. Лусочки черевця білі або жовтуваті, нерідко є срібні плями, але ніколи вони не бувають золоті . . . . *Anthrax* Scop.

3-й членик вусиків тільки трохи заглиблений своєю зовнішньою частиною в 2-му, але внутрішня його частина лежить вільно, бо 3-й членик набагато ширший від 2-го. Боки черевця яскраво червоні. Волосся яскраво жовте, лусочки блискучі, золоті. Геніталії самця збудовані своєрідно . . . . *Turkmeniella* gen. nov.

2. 3-й членик вусиків довгий, не цибульоподібний, майже конічний, його товста базальна частина переходить у вузьку дуже поступово, отже важко встановити, де саме знаходиться межа. Членик цей збудований

симетрично. Основний колір тіла густочорний, волосся також. Верхні генітальні пластинки самця перед вершком з помітним кілем, самі вершки плоскі, прямо обрубані, утворюють прямокутну пластинку; суглобові додатки лежать збоку, рогоподібні, гострі. Нижня генітальна пластинка помітно довша за верхні, по боках з двома виростами, зігнутими в напрямі один до одного. Верхні пластинки з дуже густими і товстими щетинками . . . . *Satyramoeba* Sack.

— 3-й членик вусиків здебільшого короткий, цибульоподібний, з дуже добре відокремленою тонкою вершковою частиною, яка часто лежить помітно ексцентрично. Геніталії збудовані досить різно, але добре відрізняються від геніталій роду *Tatyramoeba*. Волосся на геніталіях завжди м'яке, дуже часто геніталії майже зовсім голі . . . . *Spongostylum* Macq.

Turkmeniella gen. et sp. nov.

3-й членик вусиків цибульоподібний, дуже стиснутий спереду назад, помітно ширший від 2-го, зовнішня його частина (коли дивитись зверху) майже занурена в 2-му, але внутрішня частина вільна, нависає над 2-м члеником. Вузька частина 3-го членика лежить дуже ексцентрично, чому вона здається безпосереднім продовженням його зовнішнього краю; грифель товстий, в два рази коротший за вузьку частину членика, дуже різко відокремлений від останньої, китичка довга, густа. 2-й членик вусиків дуже короткий і стиснутий; 1-й членик досить довгий, але дуже косо зрізаний, через що його зовнішній край надто короткий, тоді як внутрішній значно довший. Волосся на 1-му членику довге, досить густе, на 2-му дуже коротке, незначне. Особливо характерна надто велика внутрішня частина 3-го членика. Лусочки на тілі блискучі, золоті, волосся яскраво жовте, майже оранжово-жовте.

Крила прозорі, в базальній частині трохи оранжово-жовті. Додаткові жилочки відсутні. Звичайна поперечна жилка (r-m) лежить майже в кінці першої третини дискоідальної комірки. Ноги з малорозвиненими щетинками, пульвілі присутні. Геніталії самця збудовані своєрідно, верхні пластинки дуже широкі, на вершку закруглені і несуть тут суглобові додатки, що направлені вбік; вони довгі, слабо зігнуті, довготрикутної форми, серединний шов вузький, не дуже заглиблений, без широкого центрального поглиблення. Волосся надто коротке, жовтувате; нижня пластинка формою трохи нагадує пластинки *Satyramoeba*, вона має дуже помітні, гострі виступи по боках, які своїми вершками майже торкаються суглобових додатків. Cerci порівнюючи дуже довгі, з жовтуватими волосками. Геніталії червоно-жовті.

Turkmeniella magnifica n. sp. ♂.

Основний колір тіла чорний, але черевце за винятком 1-го сегменту і темних плям на 2—4 тертитах, що зменшуються в напрямку до вершка черевця, яскраво червоне, майже вогняно-червоне. Ноги також червоні, але базальні половини стегон чорні.

Все тіло вкрите дуже густим яскраво оранжово-жовтим волоссям і (частково) золотими лусочками. Чорні волоски зовсім відсутні, тільки щетинки на ногах чорні. Весь лоб з густими золотими лусочками (трохи прилягають) і з жовтими волосками, які стирчать. Тім'я дуже вузьке, в два рази ширше за очний горбочок. Жовте волосся на обличчі дуже густе, під вусиками є голі місця, між ними золоті лусочки. Обличчя на

висоті вусиків дорівнює майже $^1/_3$ ширини голови. Потилиця з золотими лусочками, які прилягають, вінок шийних волосків жовтий.

Спинка огруддя з дуже густим жовтим волоссям, в задній її половині волоски помітно рідшають, але тут примішуються досить численні золоті лусочки. Щиток чорний, блискучий, з рідкими жовтими волосками і вздовж заднього краю з золотими лусочками. Боки огруддя в передній половині з дуже густим жовтим волоссям, в задній голі. Крила прозорі, але базальна частина майже до вершка субкостальної комірки, до бази другої поздовжньої, до звичайної попередньої, до дискоідальної комірки і далі до заднього краю крила (в косому напрямі) яскраво жовті; біля бази другої поздовжньої комірки, біля звичайної поперечної жилки і біля вершка нижньої базальної комірки колір темніший, коричневуватий; цей колір захоплює трохи базу першої субмаргінальної, базу першої задньокрайньої і базу дискоідальної комірок. Перша задньокрайня комірка на вершку широко відкрита.

Дзижчальце жовтувате. Стегно з золотими лусочками і з дуже мало розвиненими чорними щетинками.

Черевце зверху і знизу з рідким жовтим волоссям, але з дуже помітними (особливо по боках) золотими лусочками. На самих боках його воно дуже густо вкрите яскраво жовтими волосками.

Довжина тіла 11 *мм*, довжина крила 10 *мм*.

1 ♂, 28.V 1926, станція Уч-Аджи, біля Мерва, Туркменістан. Парамонов leg. Здобуто серед дюн. Тип в моїй збірці.

Надійшло до редакції 15.X 1939 р.
Інститут зоології АН УРСР.

НОВЫЙ РОД ПОДСЕМЕЙСТВА ANTHRACINAE (BOMBYLIIDAE, DIPTERA)

С. Я. ПАРАМОНОВ

Резюме

Автор описывает новый, весьма оригинальный и резко отличающийся от других доселе известных, род из подсемейства *Anthracinae* — *Turkmeniella* gen. nov. с типичны видом *T. magnifica* sp. nov.

Новый род найден в песках пустыни Кара-кум среди дюн вблизи ст. Уч-Аджи. В литературе название in litteris существует уже несколько лет, но автор только сейчас получил возможность опубликовать его полное описание.

Vorträge der Akademie der Wissenschaften der Ukr. SSR
1939 Abteilung der biologischen Wissenschaften № 6

■ ■ ■

ZOOLOGIE

EINE NEUE ANTHRACINIEN-GATTUNG (BOMBYLIIDAE, DIPTERA)

S. J. PARAMONOW

Bestimmungstabelle der paläarktischen Anthracinen-Gattungen.

1. Das 3. Fühlerglied ist in das 2. eingesenkt, d. h. es sitzt breit mit seiner Basis in der Höhlung des zweiten Glieds, deshalb berühren sie einander auf einer beträchtlichen Strecke, die öfters so gross wie die Glieder breit sind. Am öftesten bilden diese Glieder scheinbar eine einheitliche Masse. Wenn man die Glieder von oben betrachtet, sieht man an beiden Enden der Berührungslinie der Glieder gar keine oder nur schwach ausgeprägte Ausschnitte. Die Grundfarbe des Hinterleibs ist schwarz oder schwarzbraun, stellenweise (selten) rötlichgelb, niemals hat der Hinterleib brennend orangerote Flecke. Die Beschuppung des Hinterleibs ist weiss, weisslich oder gelblich, die goldigen oder silberglänzenden Schuppen fehlen fast immer 2

— Das 3. Frühlerglied ist nicht in das 2. eingesenkt, es steht fast frei; mit dem 2. Glied ist es nur mit einem kurzen Stiel verbunden. Infolgedessen ist die Berührungslinie der Glieder sehr kurz. Wenn sie ziemlich gut entwickelt ist, sieht man an beiden Enden derselben scharfe Ausschnitte, da die Glieder keine einheitliche Masse bilden. In solchen Fällen ist das 3. Fühlerglied öfters bald deutlich breiter, bald deutlich schmäler als das 2. Glied. Die Grundfarbe des Körpers ist schwarz, schwarzbraun oder teilweise rotgelb, niemals ist er aber brennend rotgelb. Die Beschuppung des Hinterleibs ist weiss oder gelblich, öfters mit silbernen Flecken, niemals ist sie goldig . . . . *Anthrax* Scop.

Das 3. Fühlerglied ist etwas mit seinem äusseren Teil in das 2. Glied eingesenkt, doch liegt der innere Teil frei, da das 3. Fühlerglied viel breiter ist als das 2. Die Seiten des Hinterleibs sind brennend rot. Behaarung grell gelb, Beschuppung goldig, glänzend. Genitalien des ♂ eigenartig gebaut. . . . . *Turkmeniela* gen. nov.

2. Das 3. Fühlerglied ist lang, nicht zwiebelförmig, sondern fast konisch, sein dickerer basaler Teil geht in den schmäleren allmählich über, so dass es schwer festzustellen ist, wo sich die Grenze befindet; das Glied ist symmetrisch gebaut. Die Grundfarbe des Körpers ist tief schwarz, die Behaarung ebenfalls. Genitalien des ♂ sehr eigenartig gebaut: die oberen Lamellen sind vor dem Ende deutlich gekielt, die Spitzen selbst sind plattgedrückt, gerade abgestutzt, eine rechteckige Platte bildend, die Gelenkanhänge seitlich liegend, hornförmig, spitz. Die untere Lamelle ist deutlich länger als die oberen Lamellen, an den Seiten ist sie mit zwei aneinander gekrümmten, fast zusammenstossenden Auswüchsen versehen. Die oberen Lamellen sind sehr dicht und grob beborstet . . . . *Satyramoeba* Sack.

— Das 3. Fühlerglied ist meistens kurz, zwiebelförmig, mit einem deutlich abgegrenzten dünnen Spitzenteil, der oft deutlich excentrisch liegt. Genitalien des ♂ verschiedenartig gebaut, doch gleichen sie denselben von *Satyramoeba* nicht; die Bahaarung der Genitalien ist immer weich, sehr oft sind dieselben fast kahl . . . . *Spongostylum* Macq.

Die Gattung Turkmeniela gen. et sp. nov.

Das. 3. Fühlerglied ist zwiebelförmig, von vorn nach hinten stark zusammengedrückt, deutlich breiter als das 2., der äussere Teil (von oben betrachtet) ist in das zweite fast eingesenkt, doch ist der innere Teil frei, das 2. Glied überhängend. Der schmale Teil des 3. Glieds liegt äusserst excentrisch, so dass er als unmittelbare Fortsetzung des äusseren Randes zu sein scheint, der Griffel ist dick, 2 mal kürzer als der schmale Teil des Glieds, sehr scharf von demselben abgegrenzt, Pinsel dicht, lang. Das 2. Glied ist sehr kurz, stark zusammengedrückt, das 1. Glied ist ziemlich lang, doch sehr stark schief abgeschnitten, so dass der Aussenrand äusserst klein ist, während der Innenrand bedeutend länger ist. Die Behaarung des 1. Glieds ist lang, ziemlich dicht, gelblich, die des 2. äusserst kurz, schwach. Besonders charakteristisch ist der sehr stark nach innen gerichtete, sehr grosse innere Teil des 3. Glieds. Beschüppung des Körpers goldig, glänzend, Behaarung grell gelb, fast orangegelb. Flügel durchsichtig, auf dem basalen Teil orangegelb. Anhangsadern fehlen. Die gewöhnliche Querader liegt fast am Ende des ersten Drittels der Descoidalzelle. Beine schwach beborstet, Pulvilli anwesend. Die Genitalien des ♂ sind eigenartig gebaut. Die oberen Lamellen sind sehr breit, an der Spitze abgerundet und tragen hier nach den Seiten gerichtete, lange, schwach gekrümmte, dreieckige Gelenksanhänge. Mittelnaht schmal, nicht tief eingesenkt, ohne die breite zentrale Vertiefung. Die Behaarung ist sehr kurz, gelblich. Die untere Lamelle erinnert ihrer Form nach etwas an diejenige von *Satyramoeba etrusca*—sie hat sehr deutliche, spitze Wölbungen an den Seiten, die mit ihren Spitzen fast die Spitzen der Gelenksanhänge berühren. Cerci verhältnismässig sehr lang, gelblich behaart. Genitalien rotgelb.

Turkmeniela magnifica n. sp. ♂.

Die Grundfarbe des Körpers ist schwarz, doch ist der Hinterleib mit Ausnahme des 1. Segments und dunkler Flecken der Tergite (2.—4.), die gegen die Spitze des Hinterleibs schmäler werden, grell rötlich, fast brennend rot. Beine ebenso rötlich, doch sind die basalen Hälften der Schenkel schwarz. Der ganze Körper ist mit sehr dichten grell orangegelben Haaren und (stellenweise) goldigen Schuppen bedeckt. Schwarze Haare fehlen gänzlich, nur die Börstchen auf den Beinen sind schwarz. Die ganze Stirn ist dicht goldig (ein wenig anliegend) beschuppt und gelb abstehend behaart. Der Scheitel ist sehr schmal, 2 mal breiter als der Ocellenhöcker. Die gelbe Behaarung des Gesichts ist sehr dicht, unter den Fühlern befinden sich kahle Stellen, unter denen einige goldigen Schuppen stehen. Das Gesicht auf der Fühlerhöhe nimmt fast ein $^1/_3$ der Kopfbreite ein. Hinterkopf goldig anliegend beschuppt. Nackenkrause gelb.

Thoraxrücken sehr dicht gelb behaart, auf der hinteren Hälfte sind die Haare deutlich spärlicher, doch sind hier ziemlich zahlreiche goldige Schuppen beigemischt. Schildchen schwarz, glänzend, spärlich gelb behaart und am Hinterrande goldig beschuppt. Die Thoraxseiten sind auf der vorderen Hälfte äusserst dicht gelb behaart, auf der hinteren kahl. Flügel durchsichtig, doch ist der basale Teil beinahe bis zur Spitze der Subkostalader, bis zur Basis der 2. Längsader, bis zum Hinterrand in einer schrägen Richtung grellgelb; an der Basis der 2. Längsader, an der gewöhnlichen Querader und an der

Spitze der unteren Basalzelle ist die Färbung dunkler, bräunlich, diese Färbung nimmt in gewissem Masse die Basis der 1. Submarginalzelle, die Basis der 1. Hinterrandzelle und die Basis der Discoidalzelle ein. Die 1. Hinterrandzelle ist an der Spitze breit offen. Schwinger gelblich. Schenkel goldig beschuppt, sehr schwach schwarz beborstet.

Hinterleib oben und unten spärlich gelb behaart, doch sehr deutlich (besonders an den Seiten) goldig beschuppt. An den Seiten selbst ist er äusserst dicht grellgelb behaart.

Körperlänge 11. mm., Flügellänge 10,5 mm.

1 ♂, 28. V. 1926, Utsh-Adshi, distr. Merv, Transcaspia. Paramonov leg. Auf Dünen gesammelt. Typus in meiner Sammlung.